

Vzdělávací obor: **Člověk a jeho svět**

Očekávaný výsledek učení: CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Popis úrovně Na cestě

- Žák reaguje vhodně v modelových situacích na neadekvátní chování se sexuálním podtextem, aktivně se proti takovým způsobům chování vymezuje.
- Žák předvede v modelové situaci odmítnutí komunikace, která je mu nepříjemná.
- Žák rozpozná v modelových situacích způsoby chování, které už nelze tolerovat, a navrhuje postupy vhodné reakce (požádání o pomoc důvěryhodnou osobu či instituci).

Umím říct dost!

Autorka materiálu: Eva Marádová

Anotace

Ilustrace se zaměřuje na problematiku sexuálně reprodukčního zdraví. Rozvíjí respektující chování žáků při navazování vztahů. Učí žáky orientovat se v bezpečných způsobech sexuálního chování a v případě pocitu ohrožení se obrátit na důvěryhodnou osobu či instituci. Ilustrace poskytuje žákům příležitost sdílet zájmy, emoce a názory s ostatními členy třídního kolektivu, prostor pro argumentaci názorů a jejich přehodnocování v návaznosti na proběhlou diskusi. Ověřuje, jak žáci dokážou v modelové situaci vyjádřit jasným a rozhodným hlasem („ne“ nebo „nechci“) svůj nesouhlas s nevhodným dotýkáním a s jinými manipulativními návrhy.

Popis realizace / Zadání pro žáky

Motivace: Můj osobní prostor

Ve svém osobním prostoru se cítíme bezpečně a v pohodě. Do osobního prostoru kolem sebe si pouštíme jen osoby velmi blízké. Každý má jinou velikost osobního prostoru. Co jednomu připadá příjemné, nemusí být jiným vnímáno pozitivně.

Vyznačte ve třídě určitý prostor a vyzvěte žáky, aby se v tomto prostoru volně pohybovali, ale nedotýkali se. Hraje příjemná hudba. Hudbu zastavte a na tento domluvený signál se všichni žáci zastaví. Rozhlédnou se a zvednou ruku, pokud mají pocit, že se někdo ze spolužáků nachází v jejich osobním prostoru. Žáci diskutují, jak se cítí, když se někdo vyskytuje v jejich blízkosti. Zjišťují, že vnímání osobního prostoru se liší.

V další části aktivity zmenšíte prostor pro pohyb žáků na polovinu. Žáci se opět procházejí, dostávají se přirozeně blíže k sobě. Po zastavení hudby kontrolují svůj osobní prostor. Probíhá diskuse, jak se žáci cítí, když se někdo zastavil v jejich blízkosti. Epizodu lze opakovat ještě jednou na zmenšeném prostoru.

Reflexe:

Jak jste se cítili, když se stále více osob pohybovalo ve vaší blízkosti? Jak velký je váš osobní prostor? S kým rádi sdílíte osobní prostor? Jaké máme možnosti chránit náš osobní prostor?

Hlavní část – Jak odmítnout?

Odmítnutí slovem

Rozehrajte následující situace. Ve scénkách předvedte, jak se zachováte, jak odmítnete nevhodné návrhy.

Příklady situací:

1. Neli a starší bratranec Pavel sedí v pokoji a povídají si. Pavel začne Neli vyprávět velmi nevhodný vtip.
2. Monika potká v parku cizího člověka, který se jí snaží nabízet sladkosti.
3. Aniče na internetu napíše neznámý člověk a chce po ní, aby mu poslala svoje fotky.
4. Max a David jdou parkem na blízké hřiště. Potkali cizího pána, který se je snaží přesvědčit, aby šli k němu domů hrát videohry.
5. Eliška jede plným autobusem. Cizí pán, který stojí vedle ní, se na ni nepříjemně tiskne.
6. Jakub si hraje s kamarády na hřišti. Všimne si, že ho dlouho pozoruje pán sedící na lavičce. Když Jakub odchází domů, pán jde za ním a osloví ho před domem.
7. Daniel a Petr jsou kamarádi. Daniel přemlouvá Petra, aby s ním šel po škole k novému známému, se kterým se seznámil na internetu.
8. Neznámá paní osloví před školou Petru s tím, že ji posílá maminka. Má prý hned autem přivést Petru za ní do práce.

Reflexe

Jak jsme se cítili v jednotlivých rolích? Odmítalo se mi snadno? Jak jsem se cítil/a, když se mi podařilo odmítnout? Co mě překvapilo? Zvládl/a bych odmítnout i v reálné situaci?

Odmítnutí pomocí kresby s doprovodným textem – mini komiks

Žáci pracují ve 2–3členných skupinkách. Domluví se, jakou konkrétní situaci se budou ve skupince zabývat. Vyjádří odmítnutí pomocí kresby a jednoduchého psaného textu.

Tvoří mini komiks (nakreslí obrázky, které doplní stručným textem) v rozsahu 3–4 okénka. Klíčové sdělení mini komiksu: Osoba A vytváří nepříjemnou situaci nátlaku na osobu B, která v dané situaci návrhy jasně a srozumitelně odmítne.

První okénko: Osoba A něco chce, říká, dělá.

Druhé okénko: Osobě B se to nelíbí, uvažuje, co udělá.

Třetí okénko: Osoba B říká, co cítí.

Čtvrté okénko: Situace se vyřeší (osoba B odmítá, odchází, volá pomoc).

Následně žáci sdílejí ve třídě své komiksy. Diskutují k tomu, jak bylo obtížné odmítnout. Komiksy lze vystavit ve třídě pod názvem Umím říct dost! Moje bezpečné ne!

Vazba na klíčové kompetence

Název KK
Složka KK
Kód OVU

Znění OVU

Vzdělávací strategie

KK komunikační Aktivní naslouchání KKK-AKN-000- ZV5-001	<i>Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.</i>	- prostřednictvím různých aktivit a her trénuji schopnost žáků pozorně a soustředěně naslouchat - nechávám žáky vědomě se vyjadřovat k obsahu předchozího sdělení - zařazuji do výuky prvky dramatické výchovy, při kterých se žáci musí vcítit do zadaných rolí a reagovat na situace podle postav, které hrají
KK osobnostní a sociální Budování a udržování zdravých vztahů KOS-VZT-000- ZV5-001	<i>Rozvíjí vztahy s ostatními.</i>	- vedu rozhovory rozvíjející pozitivní atmosféru ve třídě - podporuji sdělování emocí, pocitů, názorů - poskytuji prostor pro argumentaci názorů a sdílení, přehodnocení vlastních názorů a zpětnou vazbu

Metodický komentář pro učitele

Pro modelovou simulaci pocitů sdílení osobního prostoru s ostatními promyslete, jak budete prostor ve třídě zmenšovat.

Věnujte dostatečný čas reflexi – slovnímu sdílení emocí, pocitů žáků při aktivitě.

Podporujte dobré vztahy ve třídě, rozvíjejte pozitivní atmosféru.

Poskytněte prostor pro argumentaci názorů i jejich možné přehodnocení.

Zařadte prvky dramatické výchovy, kdy se žáci vcítí do zadaných rolí, reagují podle postav, které hrají.

Realizace scének v první části aktivity (odmítnutí ve verbální komunikaci) může být pro žáky inspirací, jakou situaci si zvolí pro grafické zpracování.

Pro tvorbu mini komiksů poskytněte žákům dostatečný čas.

Vyzvěte žáky k diskusi o prožitcích spojených s odmítáním verbálně (ve scénkách) a vyjádřením svého názoru formou komiksu.

Popis ověřování

Pozorování a diskuse

Učitel

- při realizaci motivační aktivity sleduje aktivitu žáků, jejich reakci na zmenšování prostoru pro volný pohyb, diskusi k vymezení vlastního osobního prostoru;
- sleduje, jak žáci sdílí své emoce a názory s ostatními členy třídního kolektivu;
- pozoruje práci žáků ve skupinách, sleduje rozdělení rolí a diskusi při přípravě scének;
- ověřuje, jak žáci dokážou v modelových situacích „odmítání“ vhodně argumentovat, odolávat verbálně nátlaku;
- sleduje, zda během mluvené interakce žáci respektují základní potřeby komunikačního partnera
- formativně hodnotí vytvořené mini komiksy z hlediska obsahu i grafického řešení;
- klade otázky a sleduje, do jaké míry žáci dokážou při prezentaci argumentovat obsah neverbálního sdělení – odmítnutí.

Reflexe

- *Co jsem se dnes naučil/a?*
- *Která aktivita mě zaujala?*
- *Cítil/a jsem se bezpečně při omezování osobního prostoru?*
- *Jak se mi pracovalo ve skupině?*
- *Zapojil/a jsem se aktivně do skupinové práce?*
- *Cítil/a jsem se při práci v týmu bezpečně?*
- *Co bylo snadnější – odmítnout přímo verbálně, nebo prostřednictvím mini komiksu?*